

УДК 637.02

Т.Б. Вовк, М.М. Петрашко, А.Я. Лисий

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ СИНЕРЕЗИСУ НА ПРОЦЕС ЗНЕВОДНЕННЯ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СИРУ

T.B. Vovk, M.M. Petrashko, A.Ya. Lysyi

INFLUENCE OF SERUM WEEP ON PROCESS OF CHEESE PRODUCTION

Процес відділення сироватки при обезводненні молочно-білкового згустка пов'язаний з процесом синерезису (мимовільного відділення сироватки).

На думку Владовца Н.Н. рушійною силою синерезису є прагнення білкової фази, що містить надлишок вологи і тому в цих умовах метастабільної перейти в рівноважний стан.

При цьому розрізняють внутрішній (мікросинерезис) і зовнішній (макросинерезис). В процесі мікросинерезису елементи білкової структури звільняються від надлишку вологи і система приходить в рівновагу. При цьому виникає напруга в системі в цілому, що спричиняє за собою деформацію структурної сітки - зміна об'єму, зайнятого структурою.

Зовнішній синерезис значною мірою визначається внутрішнім синерезисом. Чим більше вологи звільняють елементи білкової структури при мікросинерезисі, тим активніше протікає макросинерезис. Збільшення білкової фази в процесі внутрішнього синерезису обумовлює зростання міцності згустка в часі.

Тобто, в результаті синерезису волога, пов'язана з білком переходить у вільний стан і, у міру цього, збільшується міцність часток згустка. Очевидно, що обидва ці чинники впливають на процес обезводнення взагалі, і на процес пресування зокрема. Явище стискування зерен і виділення вологи називають синеретичною консолідацією.

Табачников В.П. відмічає, що процес синерезису затухає значно повільніше, ніж процес пресування. Так за даними роботи процес активного віджимання сироватки при виробництві сиру триває 3-5 хв., а синерезис - 210-240 хв після внесення сичужного ферменту.

Синерезис згустка залежить як від властивостей самого молока, так і від технологічних параметрів виробничого процесу.

Вплив сировини, умов підготовки молока до сквашування (температури пастеризації, гомогенізації, тиску гомогенізації), температури сквашування, кількості закваски і сичужного ферменту досліджувалися у ряді робіт.

Одним з основних чинників, що впливають на синерезис згустка, є температура нагріву (відварювання) згустка перед його зневодненням.

Фріденберг Г.В. відмічає вплив температури нагрівання згустка на збільшення інтенсивності виділення сироватки в згустку, отриманому коагуляцією білків молока в потоці. Аналогічне явище спостерігається при підвищенні температури нагріву згустка при виробництві сирів.

Відварювання згустка в молдовській лінії виробництва сиру і в лініях Я2-ОВВ і Я9-ОПТ є основним чинником, що забезпечує необхідну вологість продукту після самопресування.

Очевидно, що відварювання згустка, а потім положення пресуючого навантаження значно інтенсифікує процес обезводнення.